

ATLANTERHAVS-PAKTEN og NORGE

Av sogneprest Eystein Poulsen

Menneskene i den hele verden er i uro og frykt for det som skal hende hvis den tredje verdenskrig bryter løs. En krig som i ødeleggelse og tap av menneskelig langt overgår alle tidligere kriger. Det er jo i flere år foregått en kapprustning mellom de to maktblokker i øst og vest. Historien lærer oss at kapprustning alltid har ført til åpent krigsutbrudd etter at sinnene på begge sider er blitt mottagelige for det resonnement at det er bedre å få ende på den utålelige spenning som den kalde krig medfører og få et endelig oppgjør. Vi har grunn til å regne med at vår egen tid i så henseende ikke danner noen unntagelse.

Storting og regjering har som kjent undertegnet Atlanterhavspakten uten først å spørre om folkets mening. Hvis noen sinne et referendum hadde vært påkrevet, måtte det være i dette tilfelle hvor det gjelder folkets eksistens som et fritt og selvstendig folk. Resonnementet er jo dette: vi er altfor svake til i et kommende verdensoppgjør å kunne hjelpe oss selv. Vår eneste sjangse må være ved tilslutning til NATO å sikre oss hjelp fra de allierte stormakter. Men er dette et vern vi kan sette vår lit til? Det er et spørsmål om ikke den gamle latinske sentens også har sin sannhet «vestigia

Forts. side 4.

Politiske profiler

AV LUCIFER

Ole Rømer Sandberg, nylig valgt stortingsmann fra Hedmark, var en gang kort tid formann i Bondelaget. Som sådan falt det i hans lodd å fange inn igjen de fortapte får, som i okkupasjonstiden var løpt bort fra flokken og over i Bondesambandet. Hans «ljuringer» gikk igang med «å gå opp kanten», som det heter i sau- og geitesproget, og jage villstyringene inn igjen i flokken.

Det gikk nok noe trått, for selve overhuringen hadde sluppet fra seg den opplysning, at han hadde mindre

(Forts. s. 4)

Den forhåndsdomtes siste tale

Av H. F. K.

I domfeltes forklaring for Høyesterett leter man følgende: «Jeg mener at jeg har erkjent og arbeidet for dette nye Guds rike det er det som har drevet meg, sammen med min fedrelandskjærlighet og min pliktfølelse. Jeg mener at her settes man overfor noe mer enn Harald Hårfagre og Hellig Olav. Man kan dømme meg om man det vil, men man tar dermed en blodskyld over det norske folk. Jeg har ikke gjort noe som fortjener hverken død eller fengsel. Jeg frykter ikke døden for meg selv. Jeg beklager den for mine nærmeste og jeg frykter den for det norske folk.

Man må forstå — man ser jo det og jeg kan vel si det nå etterpå, jeg taler nå med døden ansikt til ansikt — man kan forstå, at i min person står man i og for seg like overfor et problem som man ikke lett kommer forbi. Jeg har kjempet som en ærlig nordmann. Jeg har ikke søkt makt. Jeg har ikke vært opportunist. Jeg har søkt å finne ut: hva er det som skal skje i verden? Hva er det som skal gjøres? Hva skal du gjøre i verden? Hvilken innsats skal du gjøre i verden?

Jeg har gjort min innsats. Den er kanskje falt negativt ut på enkelte hold, men man vet at veien banes, det jevnes vei for det nye, og jeg ser det nye som kommer. Jeg



ser hvor den rette veien er her hjemme.

2.

Quislings anke til Høyesterett ble forkastet av følgende menn: Paal Berg, Helge Klæstad, Emil Stang, Sigurd Fougner og Henrik Bahr.

Det er forbundet med et stort ansvar å anvende dødsstraff, og da spesielt når dødsstraff, etter mange lærdes mening, var strid med vår straffelov.

3.

Quisling er død, og det er Gerhardsen & Co som nå må stake ut «den rette veien her hjemme».

Jeg tror ikke jeg undervurderer de menn som nå leder landet, om jeg påstår at det

var Quisling som meget tidlig forsto hvilken vei det gikk. Ja Gerhardsen og venner må jo nå traske den vei som Quisling allerede i 1930 pekte på. Men nå er veien underminert,

minelagt og strødd med tornene. Velferdsstatens gode skottøy gjør at folket ennå ikke kjenner tornene. Men de er der og forbannelsen over dette

Forts. side 4

Etterforskning og aktorat i Rinnansaken

Artikkel 5

Det er tidligere antydnet at etterforskningen i den store Rinnansak var tilfeldig og følgerlig mangelfull. Der forekom også brudd på lovbudene som setter strenge krav til fremgangsmåten ved etterforskning.

Som leseren formodentlig allerede vet ble adgangen til

under gransking på den tid landssvikoppkjøret ble startet. Folk kom rett inn fra gaten og ble ansatt som etterforskere. Mange av dem hadde ikke nådd myndighetsalderen. Den samme mangel på erfaring var også vesentlig i de overordnede stillinger innen anklagemyndighetene. Det var ikke rart at Norge gikk inn i de underlige tiltalebeslutnin-

mensjonerte tiltalebeslutninger hadde imidlertid vært gjengitt i pressen, bitevis og samlet. Den tiltalte var godt svertet. Opinionsen var påvirket og ingen må komme og fortelle at dommerstanden her i landet ikke leste aviser. Rinnansaken var førstesidestoff et helt år før saken ble fremmet i retten.

Selve rettssaken måtte fra

Nu skal de nevnes ved navn

Følgende juridiske domme: Mentz Darre Lødrup, Halvard Ryen og Johs. Rivertz har satt sitt navn under en rettsbok for Eidsivating lagmannsrett, som jeg skal få lov til å citere fra. Der står: «Det er videre tydelig at tiltalte har vært imot det som for ham sto som korrupsjon og lurvet.

ne landet på tross av at jeg forsto at jeg forrätte det — da befinner man seg i nærheten av vrøvlets apeteose.

Nei hva lagretten var satt for, det var for å straffe meg og ikke under noen omstendighet å fritinne meg. Jeg fikk 6 år tvangsarbeid som var avsonet ved «varetekt».

Det er jo ingen som

Rinnansak var tilfeldig og følgelig mangelfull. Der forekom også brudd på lovbudene som setter strenge krav til fremgangsmåten ved etterforskning.

Som leseren formodentlig allerede vet ble adgangen til rettslig forundersøkelse ved provisorisk anordning av 16. februar 1945 opphevet for landssviksaker. Den var garantien for en forhastet anklage for grove forbrytelser. I landssviksaker kunne således påtalemyndighetene reise tiltale for en hvilken som helst forbrytelse bare på grunnlag av en politirapport. Det er også kjent at etterforskerne ved landssvikavdelingene som ble opprettet for en stor del var nye folk uten rutine i faget, idet de eldre erfarne politifolk her i landet for det meste vek tilbake for deltakelse i landssvikoppgjøret. Mange av de dyktigste var selv

SNORRE STURLASON

Med takk i hjarta og hatt i hand
i tanken eg stend ved di grav,
du hovding gjæve frå det harde land
langt ute der vester i hav.
For når det lever eit Norge enn
frå Stad til Sulitjelmanut,
me takkar fremst av alle menn
han Snorre Sturlungagut.

Per Sivle

Gjør fortgang

med å få spredd prost Hedems «Statsmaktenes revolusjonære forhold til Grunnloven». Send lister til oss over de som bør ha den og beløpet sendes over giro 15028 Forbundet, boks 3214, Oslo. La tredje opplag spredde like hurtig som opplag 1 og 2.

og ble ansatt som tiltalebeholdningsmyndighetsaldere. Mange av dem hadde ikke nådd myndighetsalderen. Den samme mangel på erfaring var også vesentlig i de overordnede stillinger innen anklagemyndighetene. Det var ikke rart at Norge gikk inn i de underlige tiltalebeslutningers epoke. Eller hva skal man si om mannen som var tiltalt for å ha tatt av seg jakken på en truende måte. Det var faktisk ikke den ting som ikke kunne henføres under §

Av PER WIIK

86. Det måtte bli slik, det kunne ikke være anderledes. Og all den galskap sprang ut og sto i full blomst natten over i en av de første fredsdøgnene. Jeg minnes en Hamsun-setning: Det var ingen trolldom heri, men jeg hadde ikke opplevet det før. O nei. —

Jeg kjenner ingen rettssak i dette land hvor anklagemyndighetene var så løssaktig og slepphendt med å sette grove forbrytelser som det ikke var dekning for på tiltalebeslutningene som i denne Rinnansaken. Eu uhildet utenforstående eller ikke-juridisk avisleser kunne neppe ved første blick se at en rekke av tiltalepunktene var reneste fyllekalk, og jeg sikter ikke her til noen brukbare småsynder, men til anklagepunkter etter straffelovens § 233 — drapsparagrafen. På den måten var det noen ganske få av de 30 tiltalte som unngikk tiltale for drap. En hel serie av disse tiltalepunkter måtte frafalles i retten etter bare løselig behandling. Dette gjaldt også en rekke tiltalepunkter etter straffelovens § 229 — grov mishandling. Disse overdi-

svertet. Opinionen var påvirket og ingen må komme og fortelle at dommerstanden her i landet ikke leste aviser. Rinnansaken var førstestoff et helt år før saken ble fremmet i retten.

Selve rettssaken måtte fra aktoratet side bli en kamp — dessverre med alle midler — for å opprettholde disse tildels løst underbyggede anklager, ihvertfall måtte ikke avstanden bli så stor at den ble påfallende. Og her er vi ved des Pudels Kern: Aktoratet i Rinnansaken vek under saksbehandlingen ikke tilbake for å skyve straffeprosessreglene til side i et knipetak. Der måtte nødvendigvis oppstå slike situasjoner. En overfladisk etterforskning og pressens månedslange gjengivelse av disse av den grunn tildels romantiske tiltalebeslutninger førte gang på gang aktoratet opp i tvanssituasjoner. Og dette på tross av at vitnene — de fornærmede — sjelden gikk tilbake på noe når deres anklageprov var kommet på trykk i en tiltalebeslutning, selv om de var aldri så mye på villspor. Kjennere av den menneskelige natur vet at det er slik. Dette førte til mange gale avgjørelser fra rettens side — med tragisk utgang. En av de henrettede ble dømt for mishandling mens han ennå befant seg på østfronten. Og dette tross av at fornærmede i saken, en herr Arne Mikkeltaug fra Ørlandet faktisk i retten ble avslørt som en mann som for med usannheter. Hans politiforklaring som anklagene var bygget på var intet mindre enn et fantastisk aktstykk, han var mishandlet av 12—15 mann, men de fleste av disse kunne bevise at de ikke var i Trondheim på det tidspunkt mis-

Fort. side 4

re i verden? Hvilken innsats skal du gjøre i verden?

Jeg har gjort min innsats. Den er kanskje falt negativt ut på enkelte hold, men man vet at veien banes, det jevnes vei for det nye, og jeg ser det nye som kommer. Jeg

„Under en hårdere himmel“

J. MEIDEL CHRISTENSEN AGDERPOSTEN:

— I denne forbindelse har det liten hensikt å trekke frem den enkelte som ble rammet. Heller ikke har det noen hensikt å prosedere mot landssviklovens anvendelighet. Det var nemlig intet til hinder for at juristene hadde maktet samme rettsoppgjør med gjeldende lover. Det er bare en formuleringssak.

V. S. I NORSK TIDEND:

— Mykje verre enn den måten han forsvarer svik og svipt på, er det hatefulle, det heilt igjennom vondtenkte åtaket på dei ansvarlege norske styremaktene både før, under og etter krigen — først og fremst for den måten rettsoppgjøret vart gjennomført på. —

KJELL ERHARD I VARDEN:

— Men er det løgn og oppspinn alt sammen? Nei, det er det ikke. Det sies mye riktig

3.

Quisling er død, og det er Gerhardsen & Co som nå må stake ut «den rette veien her hjemme».

Jeg tror ikke jeg undervurderer de menn som nå leder landet, om jeg påstår at det

og sant om politikernes unnskyldighet f. eks. i forsvarsspørsmålet, om enkelte uheldige sider ved landssvikoppgjøret, og enkelte røne dokumentasjoner betviies heller ikke. —

ARILD HAMSUN I AGDERPOSTEN:

— Hva er det nemlig Jens Bjørneboe har skrevet om? Bjørneboes bok er en solid uavviselig argumentasjon på grunnlovens grunn mot behandlingen av NS-folk. Boken forlanger at rettsoppgjøret tas opp til revisjon. Lektor Hofseths kritikk kan karakteriseres med hans sluttavsnitt:

«Men alle vi som husker har godt av å lese den, fordi den inneholder et varmt menneskelig forsvar for dem som tenkte annerledes enn oss».

Arild Hamsun: — Det

Fort. side 3

75 000 mennesker ble drept eller såret, krigsskader som beløper seg omkring 200 milliarder franc (ca. 4 millioner kr.) og løpende krigsutgifter for Frankrike på ca. 700 milliarder franc (ca. 14 milliarder kr.) om året. Slik lyder det tragiske regnskap for Algerie-krigen som nå har vart i nøyaktig tre år. Siden en rekke nasjonalistgrupper 1. november 1954 for første gang gikk til spredte, men samordnede aksjoner mot franskmennene, har frihetsbevegelsen utviklet seg fra å være en tilsynelatende relativt ufarlig revolte til en veritabel krig som i dag tærer på Frankrike som en kreftsvulst og er den vesentlige årsak til landets akutte finansielle og økonomiske krise.

vard Ryen og Johs. Rivertz har satt sitt navn under en rettsbok for Eidsivating lagmannsrett, som jeg skal få lov til å citere fra. Der står: «Det er videre tydelig at tiltalte har vært imot det som for ham sto som korrupsjon og lurvetet innen partiet og at han også uvørrent og impulsivt har tatt til orde mot de partifeller som han mente mer sørget for sin egen person enn for å tjene landet. Etter rettens oppfatning var han innstillet mot tyskerne når de truet norske interesser og det må antas at han i sin strid mot tyskerne var utsatt for stor personlig risiko. Men alt dette kan ikke fritta ham for straff for hans forrederi. Selvom hans hensikt har vært å gagne landet, har han som foran nevnt etter rettens oppfatning utvilsomt forstått at han bisto fienden mens landet var i krig og han har herunder sveket den troskapsplikt han hadde overfor vårt lands lovlige myndigheter».

Dette leste jeg første gang etter å ha siddet i varetekt 1095 dager, i henhold til loven om menneskerettigheter. Jeg vet ikke om de nevnte herrer i dag vil sette sitt navn under et liknende dokument, jeg anser det usannsynlig. Men det fritar dem ikke for ansvaret for å ha påsvindlet meg en oppfatning om at jeg utvilsomt måtte ha forstått at jeg bisto fienden. Jeg har aldri muntlig eller skriftlig og heller ikke i handling etter rettens mening gitt uttrykk for dette. Nei tvertimot.

Hele konstruksjonen er opplagt svindel fra ende til annen. Forøvrig en konstruksjon som går igjen i alle tilsvarende saker. Vi skulle gjøres til forredere uansett hva vi, i gjerning hadde begått, eller tenkt. Når man da på toppen er så frekk at man uttaler at min hensikt har vært å gav-

den av vrøvlets apeteose.

Nei hva lagretten var satt for, det var for å straffe meg og ikke under noen omstendighet å fritinne meg. Jeg fikk 6 år tvangsarbeid som var avsonet ved «varetekt».

Det er jo ingen vei tilbake for folk som har latt seg utlåne av politikerne til hevn i rettslige former. Det eneste man har å gjøre er å be om unnskyldning. Den vil man få, slik er vi «forrædere».

Så lenge slike folk sitter som dommere uten å ha gjort avbitt, så kan man ikke forlange av oss, som har forstått kun en ting av rettsoppgjøret, nemlig at det var en forbrytelse begått av en sammensvergelse av politikere for å dekke over skandalen den 9. april 1940 og riksrådsforhandlingene etc. For å bevare taburettene, at vi skal ha noen som helst respekt eller aktelse for domstolene. Når vi ikke hverken før eller etter «rettsoppgjøret» er kommet i konflikt med loven, så er det fordi vi alltid var hederlige mennesker.

Etter den svenske betenkning om rettsgrunnlaget har man her på bjerget ingen sjangser til å sette nesen mer i været, som en rettsstat. Den må bæres i en klut. Her ex-generalsekretær fykesmann Trygve Læ og hans menn marsjerte til slutt gjennom loven da det ble nødvendig for å redde partiet. Først gjennom forsvaret og så gjennom loven og så over et hav med sau. Telemarking.

ULYKKELIGE UNGARN

Landets økonomi ble påført skader som er beregnet til 22 milliarder forint eller 3.8 milliarder sv. fr. Dette tapet hadde måttet føre til en sterk inflasjon, hvis ikke andre kommunistland hadde ytet Ungarn en «massiv» hjelp i form av langsiktig kreditt.

FOLK OG LAND

UAVHENGIG UKEAVIS

Ansvarlig redaktør Johannes Kringebotn

Har Christiansen ingenting lært og ingenting forstått?

En kommunalpolitiker ved navn Sverre Christiansen jr. — innvalgt i herredstyret i Oppegård av høyre — har vært ute etter oss i Østlandets Blad, som utkommer på Ski. Det skjedde 23. oktober, og det gikk fjorten dager før vi ble kjent med hva som hadde hendt. Hans innlegg var av en slik art at vi anså det heldig både for ham og for oss om saken kunne komme under offentlig debatt, og det lyktes oss også å leie lokale på Ski — til dette formål. Den første ledige dag var torsdag 5. desember. Planen gikk ærlig og redelig ut på å tilby herr Christiansen jr. å møte oss for dette forum, med nøytral møteleder, og slik at vi hadde ordet to ganger hver a 15 minutter med adgang til etterfølgende ordskifte for deltakerne på møtet. Det var videre vår hensikt å tilby ham halvparten av plassene i lokallet, og at møtet ole referert for dagspressen av en referent som til begge sider hadde stått utenfor det såkalte landssvikoppgjør.

Dessverre er vi på grunn av en forestående omlegning av den redaksjonelle ledelse av vårt blad blitt forhindret i å realisere nevnte møte, i hvert fall på denne siden av julen. Til gjengjeld vil vi her kort omtale hva det er som Christiansen besværer seg over i Østlandets Blad for 23. oktober. Han starter opp med den

get tyder på at han overhodet ikke har lest noe mer. Han beklager seg bl. a. over hva kaptein Olav Holm skrev i dette nr. om Stortingsvalget og han trekker fram «Rinnanbandens virksomhet». Det meste av hans artikkel lar vi ligge. Vi finner imidlertid grunn til å understreke at Folk og Land like lite har solidarisert seg med Rinnan som med hjemmefrontens mordere og drapsmenn. Nei takk, intet av dette er vår sak, og vi tror heller ikke så vondt om Christiansen at han på noen som helst måte var implisert eller solidarisk med de nederdrektige kampnidlere som av enkelte ble brukt i okkupasjonsårene. Så meget merkeligere er det at han spør om vi har glemt hva «Rinnan og hans bande» presterte?

Her står vi forsåvidt ved et kardinalpunkt, selv om vi under krigen intet kjente til Rinnans meritter. Kanskje Christiansen derimot var orientert? Nå høsten 1957 finner han det berettiget å kritisere at Rinnans virksomhet ikke ble stanset, men skyter på feil skive. Hvorfor stanset han den ikke selv? Vil han være vennlig å besvare det uten ethvert utenomsnakk? Vi tilbyr ham den spalteplass han trenger.

FOLK OG LAND har på in-

1. I mine to tidligere artikler — nr. 35 — og 38 i Folk og Land — har jeg fortalt om opprettelsen av den tyske okkupasjonskontoen i Norges Bank, hva der gikk forut, og hvor pengene gikk hen; nemlig tilbake til de gamle nordmenn selv.

Jeg har ennvidere pekt på at hele denne enorme seddelmasse ved innsatsvilje og villige henders arbeide er forvandlet til realverdier og dermed til rentebærende kapital.

Den langt fra betydningsløse, men dog enkle og lette sak å regulere den overflødig seddelmengde ved å innesperre den i Norges Bank har forvandlet seg til et problem av svære gjeldsdimensjoner.

Okkupasjonsmillionene er blitt til en sterk og egenmektig kapital, hvis eneste formål er profitt, selv om det er i strid med samfunnets sanne interesser og kunnstjener til forhøyelse av det enkelte individs arbeidsfrie inntekt.

Er det mangel på en vare, og den ikke prisreguleres, så går prisen opp, selvom fremstillingsomkostningene ikke er steget. Prisen på kapitalen uttrykkes ved renten, og kapitalen danner ingen unntagelse. Også her er trangen til prisforhøyelse tilstede og kapitalen er en mektig faktor i vårt samfunn, så mektig at det er berettiget å kalle den en diktator, og den presenterer ikke engang det opplyste enevelde, men kjennetegnes på samme måte som middelalderens mest dystre diktaturer. Utan risiko for å

tet bestemt individ. Penger er ikke skitne. Kan en ikke betale den pris som forlanges for kapitalen, så blir resultatet: Hit med bedriften din, bort fra eiendommen din, ut av leiligheten din.

2. Ved tankeløs argumentasjon og såkalt tilstramning på pengemarkedet har nå renten suksessivt steget fra 2,5 pst. p. a. for 1. prioritets pantelån til 1,5 pst. over Norges Banks disk., dog — som det sies — til minimum 5 pst. Med andre ord: gjeldsbyrden fra bare et par år tilbake er fordoblet med et penestruk. Dessuten får lånebetingelsene gjerne den tiløyelse, at der også i tillegg til den forhøyede rente vil bli beregnet en garanti- og forvaltningsprovisjon på 1 pst. pro anno. Låntageren må med andre ord også betale for at långiveren garanterer risikofrihet.

Er bankforningene enig i dette?

Mange enkeltmennesker og bedrifter kan nok klare denne renteforhøyelse om nødvendig ved å stramme livremmen inn, men kan samfunnet som helhet klare det. Hvis ikke, hva så med bankene.

Jeg har nok truffet mange fremragende bokholdere blant banksjefene og også enkelte gode organisatører, men jeg har truffet bare en finansmann. De andre er ikke kommet lenger enn bak høkerens disk.

Bankene bør også erindre at staten har vist dem en nesten utrolig imøtekommenhet med de såkalte «en-bloc-av-

for samfunnet ved rentestigning, vender jeg nok engang tilbake til okkupasjonskontoen, fordi den er uttrykk for ny gjeldsbelastning. Denne kontoen oppføres nå i bankens ukessoppgjør med rundt fem milliarder og femhundre millioner kroner. Imidlertid er forsorgsbidraget, Marshallhjelpen inngått på denne konto, og det kan en i denne forbindelse se bort fra, idet det nok reduserer tyskerkontoen, men går igjen i det frie marked på en annen måte, så den samlede gjeldsmengde, forårsaket av okkupasjons-sedlene, på norsk næringsliv tør nok regnes til minimum 8 milliarder kroner.

Går en ut fra dette beløp blir rentebyrden for landet — selv om en bare regner med Norges Banks diskonto — 3,5 pst. — 280 millioner kroner pr. år. Stiger renten til 5 pst. blir rentelastningen 400 millioner pr. år.

Tolv år er nå forløpet, siden okkupasjonens slutt. Utreget etter Norges Banks diskonto blir det over 3,5 milliarder kroner. Etter en 5 % sats blir det 4,8 milliarder kroner. I sannhet et skrekkinnjagende tall.

Hvis vi enda under okkupasjonen hadde fått noe for disse tall, som tyskerne forårsaket i Norges Banks bøker, så hadde det hele hatt en snev av forsonende sjær over seg, men også her får nordmennene selv ta endel av skylden. Det var nemlig ikke noen særlig arbeidsydelse, særlig på de tyske anlegg, Vi husker alle parolen om «lim på fingrene». Nå ligger også «limregningen» på bordet. Nå er det

sale varehunger, som den siste krig skapte, og med de usikre forhold som fortsatt varer.

At en nå står foran en depresjonsperiode står vel klart for de fleste. At krisen blir skarp kan en være sikker på, om ikke en ny krig, en ny redsel skulle komme til å vifte med seddelmassen.

Der er tilstrekkelig av konfliktstoff, men jeg tror ikke egentlig at det braker løs igjen så fort. For Vestmaktene er for svake til å slåss.

Sputnik har åpnet hele vestens øyne, og president Eisenhower gjorde det klart i sin siste tale til det amerikanske folk i Oklahoma. «Nå ser vi at de der borte ikke bare har kvantiteten. De har også kvaliteten». Sa han.

Russland har dessuten formådd å samle store deler av østen til en frigjøringskamp mot fremmedvelde i hundreder av år, og bare Russland og Kina tilsammen har en befolkningensmengde på over 1 milliard.

Stalin uttalte en stund før sin død, at de to store og vidt forskjellige økonomiske systemer, det kommunistiske og det kapitalistiske, måtte kunne leve i fred med hverandre, og han hadde — ut fra sin tankerekke — rett.

Russland behøver ingen krig, for Russland vinner i fred og det blir mye billigere. Russland har en mengde av stoffer av alle slag innenfor sitt territorium, og det har fremdeles umånelige utforskede områder. Russland har dessuten klart å stabilisere sin valuta, og levestandarden har dette landet forhøvet ved

Hvem regjerer i Norge idag?

Av valutasjef ANDERS MELTEIG

En fornem kjemper for rett

Da advokat H. Kiær Mordt for ikke lenge siden rundet de 70, skrev bl. a. også Aftenposten meget anerkjennende om Mordt som er født i Fredrikstad, tatt artium i Stavanger, og juridisk embetseksamen 1910. Deretter var han i 6 år fullmektig hos advokatene Seip, Lundh og Rygh, inntil han i 1920 begynte egen forretning i Oslo. Aftenposten fortsetter: I sin fullmektigtid utførte han mange saker for Aker kommune og hadde også senere betydelige oppdrag fra Aker. Han var således i 1920 sekretær i Akers byutvildelseskomite og fra samme tid kommunens konsulent og advokat i anledning av ervervelsen av Hemsilvassdraget for kraftforsyningen og senere av Langlivassdraget for Vannverket. Forøvrig har han drevet en utpreget juridisk forretning av betydelig omfang, vesentlig knyttet til større sivile saker, tildels også for forskjellige offentlige institusjoner, og står fremdeles midt oppe i sin virksomhet som skrankeadvokat.

I 1926 fikk advokat Kiær Mordt Kongens gullmedalje for sin bok: «Tømmerdriften i Glommensvassdraget» og har senere skrevet flere juridiske avhandlinger i Tidsskrift for Rettsvitenskap, samt avisartikler om aktuelle juridiske emner. Videre har han skrevet to bøker, den ene i tilknytning til den i sin tid meget omskrevne Steinsvik-Riesterer-sak, den annen etter frigjøringen med tittel «Det urettferdige rettsoppgjør».

Fra 1945 har han vært formann i Skøyen Vel og som sådan også skrevet vellets 25-års innberetning.

Advokat Kiær Mordts arbeid har alltid vært preget

en forestående omlegning av den redaksjonelle ledelse av vårt blad blitt forhindret i å realisere nevnte møte, i hvert fall på denne siden av julen. Til gjengjeld vil vi her kort omtale hva det er som Christiansen besværer seg over i Østlandets Blad for 23. oktober. Han starter opp med den nær sagt obligatoriske tirade om at «vi» — altså de som dømte NS — både hadde håpet og ønsket å glemme oss rettsforfulgte og det vi rettsforfulgte «gjorde». Det tenker vi nok! Han fortsetter: «Men så en dag sitter vi der med avisen «Folk og Land» i hendene og illusjonene forsvinner som sol for dugg». Videre kaller han vårt blad «nazistenes organ» i Norge, og vi ser derav at han ikke vet det aller ringeste om det emne han tar fatt på. Det er spesielt Folk og Land nr. 29 for i år han jamrer over, og me-

Villrede hos seierherrene

Denne artikkel i nr. 38 var hentet fra «Friheten», men vi hadde satt til vår egen overskrift for å markere den tragikomiske forvillelse som i den senere tid har bredt seg blant «seierherrene».

Redaktør

Stillingen som redaktør av Folk og Land er ledig fra 1. januar 1958.

Henv. til styrets formann: **F. Brun Knudsen**. Tlf. 55 7656 (om aftenen) innen 15. des. 1957.

Til Forbundets medlemmer!

Vær vennlig, begynn allerede nå å sende inn til Forbundet — giro 15028 boks 3214 Oslo din medlemskontingent for året 1958. De som fremdeles står tilrest med kontingenten for 1957 må være vennlig å sende denne inn før årets utgang.

Kassereren

Rinnans virksomhet ikke ble stanset, men skyter på feil skive. Hvorfor stanset han den ikke selv? Vil han være vennlig å besvare det uten ethvert utenomsnakk? Vi tilbyr ham den spalteplass han trenger.

FOLK OG LAND har på ingen måte solidarisert seg med hjemmefrontforbrytelse eller tyskbeordrede forbrytelse. — Derimot er det gitt spalteplass for en saklig og glimrende formet påvisning av rettergangsfeil i Rinnanprosessen.

Videre presterer herr Chri-

Våre krigsinvalider

Med dette ber vi bladets lesere slutte opp om innsamlingen av pengemidler til beste for våre krigsinvalider ved å benytte det innbetalingskort som følger med avisen denne gang. Det arbeid som vi driver er helt avhengig av den hjelp vi kan få hos våre blads lesere. Vi er takknemlige for den hjelp og støtte vi hittil har fått, —men skal hjelpen fortsatt kunne føres videre, må det nye pengemidler til. Vi håper derfor at hver enkel av bladets lesere vil huske oss med sin pengegave nå til jul.

til prisforhøyelse tilstede og kapitalen er en mektig faktor i vårt samfunn, så mektig at det er berettiget å kalle den en diktator, og den presenterer ikke engang det opplyste enevelde, men kjennetegnes på samme måte som middelalderens mest dystre diktaturer. Uten risiko for å miste sitt omdømme kan den opptre hensynsløst, for den er anonym, representerer in-

stiansen bl. a. følgende:

«Det går atskillige rykter om at nazistene igjen har organisert seg, og at det drives omfattende kurs- og opplæringsvirksomhet».

Vi stempler dette som en påstand fremsatt mot bedrevitende. Vårt verneting vil ham få ved å henvende seg til Folk og Land.

Med det samme. Er vår Oppgærdske kommunalpolitiker totalt uvitende om hva menn som Skele, Scharffenberg, Langeland, Ueland, Sundberg, Kiær Mordt, Hedem, Holm, Moseid, Stavang, Bergsvik, Harsem, Lange, Blehr, Grønstad, Grimsø, Hoel, Smedal, Meyer, Skodvin, Liddel Hart, Henkey og Churchill har lagt fram til orientering om krigsårenes faktiske hendelser og dermed om rettsstatens svikaktige framferd mot oss som var NS? Har det gått ham hus forbi hva Marta Steinsvik og Ragnhild Wiesener har vitnet av et rent og uselvisk hjerte? Vi bare spør. Skulle vi vurder saken etter herr Christiansens innlegg i Østlandets Blad synes han ingen ting å ha lært eller forstått. Måtte den kommende julehelg åpne en gløtt på døren til hans tilmurte samvittighet og kaste et stenk av lys inn over hans bedrøvelige uvitenhet om de tusender av ruinerte norske hjem som fulgte i «rettsoppgjørets» spor.

banksjefene og også enkelte gode organisatører, men jeg har truffet bare en finansmann. De andre er ikke kommet lenger enn bak høkerens disk.

Bankene bør også erindre at staten har vist dem en nesten utrolig imøtekommenhet med de såkalte «en-bloc-avskrivninger», som har gått opp i kjempemessige beløp. Jeg har liggende foran meg et par hundrede bankregnskaper for de siste 3 år — privatbanker og sparebanker. Jeg skal ikke nevne noen tall denne gang, men det er uhyggelige beløp — kanskje værre for sparebankenes vedkommende.

I det daglige liv må vi finne oss i at vår personlige trang til å ta oss friheter blir kuttet noe ned i samfunnets felles interesse. Den viktigste, den viktigste og den mest nødvendige er priskon-trollen.

Det er sikkert nødvendig i vår felles interesse å pålegge kapitalen den samme priskon-troll.

3.

For å belyse færemomentet

Fra: Den rå fred — sonetter i harnisk

Av Kristen Gundelach

Da Tysklands hær av levende var slått og alle store byer var lagt øde, tok også «gode nordmenn» til å gløde av mot — det kom litt sent, men det kom godt.

Bladene skrek: «Husk mødrene har grått, de brente våre gårder, stjal vår grøde, befri nu Ekeberg, kast ut de døde soldater som har der sitt gravsted fått.

Og tapper kirkefront og fast kulturfront samt ikke-virkefront og være-sur-front for løs så sølen skvalpet rundt kalosjene.

Dessverre internasjonale bud ga falne fred. Men nordmenn takker Gud at de fikk lov å kutte av på korsene.

saket i Norges Banks bøker, så hadde det hele hatt en snev av forsonende sjær over seg, men også her får nordmennene selv ta endel av skylden. Det var nemlig ikke noen særlig arbeidsydelse, særlig på de tyske anlegg, Vi husker alle parolen om «lim på fingrene». Nå ligger også «limregningen» på bordet. Nå må vi betale den også. En synder nemlig aldri straffet mot de økonomiske love.

Okkupasjonskontoen forfølger oss den dag i dag og vil fortsatt komme til å gjøre det.

4.

Alle vil være enig i at dette gir et nedslående bilde, og at dette må være vår alles plikt å avbøte de verste følgene. For husk at dette er bare et beskåret bilde av gjeldssituasjonen i Norge i dag. Her er ikke tatt i betraktning landets eldre såkalte «nasjonalformue». Blir den tatt med blir billedet atskillig grimmere. Vi får snakke om det senere.

Det har klart seg i denne utrolig lange og store oppgangsperiode med den kollo-

Russland trenger ingen krig, for Russland vinner i fred og det blir mye billigere. Russland har en mengde av stoffer av alle slag innenfor sitt territorium, og det har fremdeles umånelige utforskede områder. Russland har dessuten klart å stabilisere sin valuta, og levestandarden har dette landet forhøyet ved å senke prisen på livsviktige produkter med bibehold av lønningene. De tekniske fremskritt har besørget denne utvikling.

Med president Eisenhower får vi nå begynne å se sannheten.

5.

På den annen side: Allerede under den siste krig påpekte den ansette forfatter og journalist Walter Lippmann - still going strong - at Amerika forlenget var (fortid) ved grensen av sine resursers ytevne.

Til dette kommer at Sputnik-affæren har paralyisert hele det amerikanske folk. Mann står mot mann og myndighetene oversvømmes av hånsbrev og spottord. Eisenhoweres sykdom fikk de amerikanske børser til å knake i sine sammenføyninger. Billedet er i sannhet dystert.

Her i Norge kan vi naturligvis ikke gjøre noe hverken fra eller til i dette store spill.

Men la oss i ethvert fall sørge for at kapitalen ikke får lov til å gjøre vondt i vårt samfunn ved ukontrollert og uten restriksjoner å tyne oss med høye renter, og på den måte bidra til kaos, som rammer oss alle, og til slutt også kapitalen selv.

6.

Et spørsmål trenger seg ukuelig frem: Er kapitalen allerede så overmektig, at våre myndigheter ikke tør binde an med den? For jeg tør vel ikke antyde at uvitenheten og

meget omskrevet Steinsvik—Riesterer-sak, den annen etter frigjøringen med tittel «Det urettferdige rettsoppgjør».

Fra 1945 har han vært formann i Skøyen Vel og som sådan også skrevet vellets 25-års innberetning.

Advokat Kiær Mordts arbeid har alltid vært preget av hans medfødte anlegg for grundighet og soliditet. Hans store og allsidige erfaring og hans omfattende juridiske innsikt har bevirket at han lett og hurtig har kunnet gjøre seg opp en mening angående spørsmålene i de saker som han har fått til behandling. Han har i høy grad nydt tillit såvel blant de mange klienter, hvis interesser han i årenes løp har varetatt, som hos domstolene, ikke minst på grunn av de inngående betekninger som han gir i sine saker og bygger sin prosedyre over.

Aksjonen mot Andreas Meland avblåst?

Den av lensmannen i Skoger tillyste tvangsauksjon i Drammen 27. nov. ble det ingen ting av. Om det betyr at aksjonen dermed er definitivt oppgitt og avblåst kjenner vi ikke til. Vi håper at fornuften for en gangs skyld har seiret over dumheten selv om vi nok synes at rette vedkommende har svært lite av det første mot et hav av det siste. — Saken gjaldt som bekjent 152.000 kroner.

uforstanden er så stor at ledelsen ikke forstår virkningen og rekkevidden av sine handlinger.

Hvem regjerer i Norge i dag? Er det Storting og regjering eller er det kapitalen?

Anders Melteig.

Gi din julegave til våre krigsinvalider!

DOMSTOLENES UAVHENGIGHET

Av Sorenskriver OTTAR HUUSE

A.

Når vi taler om domstolenes uavhengighet mener vi deres uavhengighet av de andre to statsmakter: Stortinget og Regjeringen. Det sier seg selv at det er av den største betydning i en rettsstat at domstolene i sin virksomhet er uavhengige av de andre statsmakter. Rettssikkerheten er helt ut avhengig av det. Jeg tenker da på rettssikkerhet mot statens maktmisbruk mot sine undersåtter. Domstolenes oppgave er ikke bare å dømme i rettstvister mellom undersåttene innbyrdes, men også i tvister mellom staten på den ene side og dens undersåtter på den andre, og herunder har de myndighet til å avgjøre om lover og administrative beslutninger er gyldige eller ei. Det vil le med andre ord si at domstolen har myndighet til å kontrollere de andre statsmakter i rettslig henseende. Man forstår da hvor viktig

Ironiens våpen

Ironiens våpen kan stundom gjøre sin nytte. Som når D. H. (Dagfinn Hauge) i Luthersk Kirketidende har selerer over det imponerende utvalg av sakkyndige som besteg vitneboksen i Mykle-saken. Ikke bare litteraturforskningen og etikken, men også psykiatrien og pedagogikken var representert ved meget tiltalende eksperter.

det er at dommerne og særlig høyesterettsdommerne er blitt helt uavhengige så at de i frihet kan dømme etter loven og sakens bevisligheter. Spørsmålet er om våre dommere i virkeligheten er uavhengige i sin dommer-virksomhet.

B.

Hertil tør jeg uttale følgende:

1. Dommerne her i landet utnevnes etter grunnloven av regjeringen. Allerede denne omstendighet er egnet til å svekke domstolens uavhengighet i forhold til regjeringen. Denne består nesten alltid av partipolitikere, som har en viss tilbøyelighet til å utnevne partifolk iallfall til høyesterettsdommere. Når regjering og Storting vil gjennomføre store forandringer i samfunnsforholdene, og den rettslige hjemmel er tvilsom, er det selvfølgelig godt å ha partifeller særlig i Høyesterett som nok ville «justere» vekk tvilen til fordel for staten, når denne forlanger det. Jeg husker en rettssak fra 1920-årene om hvorvidt hjemfallsretten i Konsesjonsloven er grunnlovsstridig eller ei. Da denne sak skulle innfor Høyesterett, ble det plutselig utnevnt 3 venstremenn til høyesterettsdommere — dav. byrettsdommer Pål Berg var den ene av dem — og av de omkring 20 høyesterettsdommere, som domstolen da besto av, ble

C.

Det var visstnok den alminnelige mening på den tid blant juristene at mindretallet hadde rett. Det kunne være fristende å trekke fram noe lignende fra den store riksrettssak i 1884. Jeg mener at det ville være heldigere om Høyesterett selv utnevnte sine dommere, men det må grunnlovsforandring til. Etter min mening bør politikere i det hele tatt ikke utnevnes til dommere da deres respekt for sannhet og rett er blitt svekket ved deltagelse i politikken. 2. Høyesteretts dommerens lønn foreslås av regjeringen og bevilges av Stortinget. Dette er også en svakhet ved domstolens uavhengighet, men den er vanskelig å komme forbi. Staten kan sikre seg høyesterettsdommernes godvilje ved å gi dem lønnede ekstrahverv (bein). Det foregår i ikke så liten utstrekning. Det forekommer meg således at den bekjente Pål Berg har vært en flittig beingnager. En gang for ett a to år siden så jeg i Stortingstidende at en eller flere stortingsmenn slo på at Stortinget burde benytte høyesterettsdommere til å gi Stortinget juridiske råd eller noe lignende. De ville m. a. o. at Høyesterett skulle knyttes nærmere til Stortinget. Jeg mener at det svekker Høyesteretts uavhengighet at denne domstol knyttes nærmere til de andre statsmakter på denne måte. Medlemmene av

Glem ikke våre krigsinvalider! — Send ditt julebidrag til Hjelpeorganisasjonen for frontkjemper. Postboks 1407 V, Oslo. Postgirokonto 180 70.

„Under en hårdere himmel“

Fort. fra side 1

hellige dyr måtte ikke uroes, og rettsstaten og rettssten ble etablert under den strengeste pressesensur. Modige, uavhengige menn og kvinner — som redaksjonene ikke ville avvise — fikk anledning til å uttale seg mot rettsløsheten, og etterhvert satte det inn en opplysningskampanje, som foreløbig har kulminert med Bjørneboes bok.

— Denne utviklingen er ikke gått glatt og smertefritt for seg, parolen om «romkring rettsoppjøret» står fremdeles ved makt, mange aviser er lojale mot parolen, og adskillige bra borgere så sin sosiale posisjon svekket etter deres innsats for de undertrykte sak.

Det er sannsynlig at Bjørneboe vil lide samme skjebne, og det er sannsynlig at han visste det! Han visste hva han gikk til. Endel aviser har allerede startet sitt undergravningsarbeide mot den talentfulle forfatteren. Han følger ikke parolen. Han følger sin samvittighet. Bjørneboe er dikter, han styrer sitt stoff med sikker intusjon, og han røper i boken at han vet meget om et kunstverks helhet.

Hva har han å hevne? På egne vegne ingenting. Han var ikke NS. Og han kjenner så godt dem han gjør en innsats for, at han vet at de har ikke behov for hevne! Det eneste de krever er rett og rettferd.

dom . . . Dere vil se at Bjørneboes fremstilling er forskjellig fra det dere lærer på skolen, og hva er riktig? Ja, det må dere selv finne ut. Det finnes bøker, f. eks. av engelske og franske jurister og historikere som dere kan kjøpe eller låne på bibliotekene . . .

«Under en hårdere himmel» kan kanskje bli den boken som ansporer ungdommen til en oppdagelsesreise . . . Det er levende stoff han behandler, det er et viktig og aktuelt tema.

Knut Hamsun berørte det for sin egen del i den siste boken han skrev. Jens Bjørneboe er den første norske dikter som har våget å ta saken opp i sin fulle bredde.

Arild Hamsun.

ODDVAR J. LARSEN

I VESTLANDSKE TIDENDE:

— Sitt De trygt og ro Deres juridiske kjepphest. Arild Hamsun. Men hold Dem til det. Kom bare ikke og fremstil NS-medlemmene som de forfulgte. Blir det bragt på det rene at det ikke var grunnlag til stede for å dømme NS-medlemmene juridisk, så vil også J E G, av respekt for loven, være med på at rettsoppjøret tas opp til revisjon. Men moralsk er NS-medlemmene idømt, og den dommen vil de aldri — ikke med noe middel selv ikke med hjelp av Jens Bjørneboe — klare å unndra seg.

Selskapsklubben Gimle

avholder sin årlige store festaften med dans på «Kongen» lørdag den 7. desember kl. 19.30. Kuvertpris kr. 35.00 pr. person. Påtegning innen 3. desember ved innbetaling av kr. 20.00 pr. person enten til postgiro nr. 10337 eller til Johansens Tob.forr., Teatergt. 6, Oslo.

Festkomiteen,

RODELØKKA LEKETØY- OG KORTEVARE-FORRETNING

som anbefales på det beste. Gjøteborggt. 11, telefon 370550.

Gjertrud Parow.

Bøker De bør lese!

Generalauditør Pürschel: «Rett kurs». Heft. kr. 14.00.

Senator J. R. McCarthy: «Den forspildte Sejr». Heft. kr. 11.00.

Erik Lærum: «Suez — Ungarn — Polen — Cypren» Heftet kr. 7.00.

Generaladmiral a. D. Hermann Boehm: «Norge mellom England og Tyskland. Innb. kr. 16.00. (Ventes i oktober).

Jens Bjørneboe: «Under en hårdere himmel». Innb. kr. 25.—

Boka er en sviende kritikk av landsvikoppjøret.

Forøvrig alle årets nye bøker

P. THJØMØE,

boks 123, Stavanger.

Tlf. 21133 — Giror. 64043.



Optima Elite

m/ tabulator. Kuffert kr. 595.—. Optima Plana m/ skinnkuffert kr. 545.—. Optima Standard m/ desimaltabulator kr. 1220.

Greie betalingsvilkår.

Nærmere opplysninger sendes

BERTEL BRUN

Boks 4017 - Oslo.

Vær tidlig ute med julehilsener i år!

Send inn til giro 16450 Folk og Land — med tekst til julehilsen.

Pr. hilsen kr. 10.00.

F & L.

Urmaker

R. Gjessing

Torvet — Tlf. 83 15 07

DRAMMEN

Tannlege

MARTIN KJELDAAS

Hansteensgt. 2

Tlf. 44 75 54

Tannlege Maamoen

Hansteensgt. 2

Telef. 44 43 33

Ny roman av

... i boken at han vet me-
get om et kunstverks helhet.
Hva har han å hevne? På
egne vegne ingenting. Han var
ikke NS. Og han kjenner så
godt dem han gjør en innsats
for, at han vet at de har ikke
behov for hevn! Det eneste de
krever er rett og rettferd.

— «Under en hårdere him-
mel» er tilegnet norsk ung-

Litteraturforsker nr. 1:
Mykles bok er høy kunst, og
de omstridte avsnitt er abso-
lutt nødvendige i bokens
komposisjon.

Litteraturforsker nr. 2:
Boken er kunst, men de om-
stridte avsnitt er ren repor-
tasje og forringer bokens
kunstneriske verdi.

Ungdomsoppdrager nr. 1:
Boken er skadelig for ung-
dom.

Ungdomsoppdrager nr. 2:
Boken er uskadelig for ung-
dom.

Psykiater nr. 1: Boken an-
tas å ha skadelige virknin-
ger.

Psykiater nr. 2: Boken an-
tas ikke å ha skadelige virk-
ninger.

Psykiater nr. 3: Boken an-
tas å ha gunstige virknin-
ger.

Helsedirektøren: Bokens
angripere er enten pene
samfunnsborgere med et kon-
vensjonelt seksuelt adferds-
mønster, eller mennesker
med en «følelsemessig util-
fredsstillende utvikling bak
seg», så som iskalde morali-
ster og svovelpredikanter, e-
ller opportunist.

Det er ikke farlig å være
ungdommer når en har så
sikker sakkyndig veiledning å
holde seg til på alle kanter!

Norsk Misjonstidende
26. okt. 1957.

Da denne sak skulle
innfor Høyesterett, ble det
druselig utnevnt 3 venstre-
menn til høyesterettsdomme-
re — dav. byrettsdommer
Pål Berg var den ene av
dem — og av de omkring
20 høyesterettsdommere, som
domstolen da besto av, ble
blant andre nettopp disse 3
tatt ut av daværende justita-
rius, som antagelig handlet
i forståelse med regjeringen,
til å dømme i saken sammen
med 4 andre, og resultatet ble
at staten vant saken med 4
mot 3. De 4 var venstremenn
og 3 høyremenn. Det het i Af-
tenposten på den tid at de 3
venstremenn ble utnevnt til
høyesterettsdommere for å
redde hjemfallsretten, som
venstrepartiet Gunnar Knud-
sen) hadde innført i konse-
sjonslovene.

OSCAR ØRNULF AALL:

Bjørneboe: «Under en hårdere himmel»

er berikende lesning for en-
hver som har tatt noe stand-
punkt under krigen, uansett
hvilket.

Av bokens skikkelser skal
nevnes: «Jøssingen» Jan som
er en søkende ungdom, i bunn
og grunn sympatisk, forsvars-
vennen, tyskerhateren og N.S.
medlem, majoren, plikt, Gud,
fedreland! Den radikale ad-
vokat Wastrup kaller mindre
på vår sympati. Men er ikke
typen, den praktiserende all-
vitenhet fødd på tillært viten,
nokså almindelig hver gang
en utbredt tankedisziplin har
nådd sin middaghøyde? Im-
ponerende, bevares vel, d.v.s.
til man oppdager at deres
forstannsmessige smartheit
hviler på en nesten dyrisk
følelsesfattigdom som bare
har få spørsmål til verden:
Kua deler alt i spiselig som
gress, rotfrukter og mel — og
uspiselig som diamanter,

Stortinget juridiske råd eller
noe lignende. De ville m. a. o.
at Høyesterett skulle knyttes
nærmere til Stortinget. Jeg
mener at det svekker Høyeste-
retts uavhengighet at denne
domstol knyttes nærmere til
de andre statsmakter på den-
ne måte. Medlemmene av
Høyesterett er ikke annet enn
mennesker, og mennesker er
jo engang slik at de vil vise
sin takknemlighet når de
får noe. De andre statsmakter
bør derfor ikke friste høyeste-
rettsdommerne ved å gi dem
bein. De har dessuten nokk å
gjøre med sitt dommerarbeid,
og de ligger alltid tilbake
med dette. Det er nokk av
dyktige advokater i Oslo som
Storting og Regjering kan be-
nytte.

OTTAR HULSE.

stjerner og pumpestiker, og
nærmer seg på dete ekle
grunnlag sterkt allvitenheten.

I en tid hvor påtalemyndig-
heten for ramme alvor be-
trakter en brun skjorte som et
skillende indisium mellom
forbryter og aktverdige borger
er en mann som adv. W. alde-
les på sin plass og boken ville
være håpløst ufullstendig
uten å ha med en slik figur.

Men den er dertil et verk
med skjønn skildringer. Og-
så under krigen var der dyp
og ekte kjærlighet, forteller
Bjørneboe oss. — Ja, det var
det.

Boken har ingen tendens
uten mot fanatisme og makt-
misbruk. De anmeldere som
fordømmer den har fått mere
av Goebbels ånd enn de vet
om.

«Nicht all zu objektiv».

Oscar Ørnulf Aall.

— Jens Bjørneboe synes
meg å være meget langt fra
sannhetssøkende. Han er
uvederheftig inntil det sjof-
le, urenslig inntil det motby-
delige. Hans sparker ben un-
der som søker å få selvres-
pekten tilbake etter forne-
drelsens år, og han gir selv-
bedragerne vann på mølla.

Fanebustsaken

Siktete (Torolv Fanebust)
opplyste at det tross store an-
strengelser ikke var lyktes
ham å få antatt noen for-
svarer og ba om at det ble
gitt tillatelse av retten til at
redaktør Hønningstad kan
fungere som hans forsvarer
inntil videre. Retten fant ikke
grunn til å omgjøre den be-
slutning som ble truffet i for-
hørsretten den 26. november
ifjor, der den særskilte til-
latelse for redaktør H. som
forsvarer, ble tilbakekalt. (Fa-
nebustsaken I, side 29).

Prost Hedem har sagt

i sitt hittil uimotsagte skrift:
«Statsmaktenes revolusjonære
forhold til Grundloven»:

Den praktiske følge herav
var at saksbehandlingen for
domstolene ble et blot og bart
narrespill. Den tiltalte var
faktisk berøvet Grunnlovs
vern mot parolemessig retts-
håndhevelse og dermed stillet
overfor makten, ikke overfor
retten. Det kan derfor neppe
bestrides at angjeldende dom-
mere her må være kommet i
et kriminelt forhold til sitt
dommeransvar».

(Dette har prost Hedem
skrevet til Stortingets Presi-
dentskap 28./4. 1956).

Oberst Sundlo i nr. 40

I nr. 40 bringer vi en be-
tydningsfull artikkel av Kon-
rad Sundlo: Norges rolle
som fluepapir. Harald Nor-
mann: «Vollgraven».

— Av same grunn er det
ogso naturlig at mange hyl-
er opp, forsvarer det som har
vorte gjort, rosar rettsappa-
ratet og tale om oppgjer med
silkehanskar. Ein ting er sik-
kert:

ODD HJORTH-SØRENSEN I NYTT FRA NORGE, OSLO:

Hans bok er et oppkast fra
avgrunnen ...
Den bør dumpes tilbake i
den avgrunn den kommer fra.

MAGNE KÅRE LØNNING I HARDANGER, ODDA:

Bjørneboe har ruska kraftig
opp i folks vanegjengeri,
— Forts. side 4

Annelise Parow

TANNINGSETNING T r o n d h e i m

Gale Johnsonsgt. 5 - V. Lade-
moen kirke - Voldsminde

Bruk

FOLK OG LAND

til dine
annonser

landsvikoppgjøret.

Forøvrig alle årets nye bøker

P. THJØMØE,

boks 123, Stavanger.

Tlf. 21133 — Gironr. 04043.

Ny roman av Astrid Berge

«Mens korset sto skjult».

Pris kr. 17.50 innb. + porto.
Bestilling sendes fru Berge,
adr. Økernv. 255 b, Arvoll pr.
Oslo.

Årets julegave: Det store epos

av Kai Normann

«Laurbærkransen», et dikt av Kai Normann. Pris
med dedikasjon kr. 10.—, som kan innbetales over min
postgirokonto 622 29. Fåes også kjøpt i forbundet. Pris kr.
6.—.

Kai Normann, Ny Hellesund.

Det gjelder våre krigsinvalider

Vi ber deg være med oss i hjel-
pen for våre krigsinvalider.
Send ditt bidrag, stort eller
lite, til:

HJELPEORGANISASJONEN for frontkjemper.

Postboks 1407 V, Oslo.

Postgirokonto 18070.

Benytt postgiroinnbetalings-
kort, det er enklest og billigst.



Konsulent

Alle spørsmål vedrørende økonomi,
produksjon og omsetning,
fra de minste til de største.

«Noen må også ta seg tid til å gruble»

skriv til
kandidat **G. H. T. Høltskog**
Adresse Nannestad

Med lov skal
land bygges!

FOLK OG LAND

og folkebedraget
9. april oppklares!

Ideologen som ble vekk

Av Alexander Lange

Vår mest adrette ideolog forfattet vinteren — våren 1945 følgende glade budskap som Norge ble tapetsert med: «Vi går mot lysere tider». Mange av de alminnelige medlemmer visste bedre. Dessuten visste de hvorfor de sloss. Endel var gått til fronten, hvor ca. 800 falt. Ingen har hittil feiret dem.

I dette bautaskogens land. Ideologen vokter seg vel for en slik innsats.

Dog presterte han megen respektabel diagonalgang i våre langrenn på ski. Her var han ikke så lite av en gutt. Likesom han på ideologers vis

likte å se seg i første rekke. Olympisk fremstormende.

Denne ideologiske leder, som skrev overbevisende artikler i Aftenposten (under jernhelen) — bidro til å holde dette blads fra før av glimrende økonomi oppe (sammen med okkupanten).

Vår ideolog kom pent unna oppgjøret, og er uskadd i det timelige. Han kjenner ikke oss lengre. Han holder ikke Folk og Land. Han kunne utvilsomt forbedret oss!

Denne mann og hans kolleger synes ikke å bry seg om dagen i dag. De ser ikke skriften på veggen.

Russernes hemmelige arkiv fra revolusjonstiden granskes nu i USA

Seksten kasser med hittil ukjente arkivdokumenter fra tsartidens Russland, som trolig inneholder viktige opplysninger om fremtredende Sovjet-ledere, ble i går åpnet av representanter for Stanford-universitetet i California.

Kommunistene har gått ut fra dokumentene var brent for minst 30 år siden, opplyser «The Hoover Institution on War, Revolution and Peace», som har oppbevart arkivet.

Dokumentkassene, som veier over 250 kilo, stammer fra Paris-avdelingen av tsarens hemmelige politi og er ca. 40 år gamle.

I 1926 ble papirene i hemmelighet sendt fra Paris til USA av Basil Maklakoff, Sovjets siste ikke-kommunistiske ambassadør i Frankrike.

Maklakoff undertegnet senere en erklæring som gikk ut på at han hadde brent alle dokumenter. I forståelse av at hans liv kunne bli truet dersom sannheten kom for en dag, bestemte han at kassene skulle oppbevares skjult inntil minst tre måneder etter hans død. Han døde i Sveits i juli i år.

Direktør C. Easton Rothwell ved Hoover-instituttet opplyser at fem av kassene er åpnet og er blitt gjenstand for en rask gjennomgåelse.

De inneholdt i første rekke fylldige opplysninger om russiske revolusjonæres virksomhet i Vest-Europa.

«Dette er det eneste russiske politi-arkiv av betydning som nu

de mange som hadde deltatt i det skjerpede forhør av ham. Den senere henrettede Harry Hofstad var en av dem akkurat hadde mistanke til eller ønsket påført anklage. Da vitnet og etterforsker Berg-Olsen passerte rekken av innenn stanset Berg-Olsen foran Harry Hofstad og sa:

Rett deg opp, Hofstad!

Dette var et knep Berg-Olsen tillot seg mens mange menn hørte på. Han markerte mannen tydelig. Jeg tror for egen regning å kunne si at dette var den gale metode overfor et menneske av Bang-Martinsens støpning. Han hadde sikkert liten lyst til å innlate seg med Berg-Olsen og hans etterforskningsmetoder. Jeg sto ved den anledning ved siden av Hofstad og fulgte opptrinnet meget nøye. Hofstad ble hverken tiltalt eller dømt for mishandling av Bang-Martinsen.

I de andre konfrontasjoner jeg kjenner til var det bare Rinnanbanditter tilstede. Jeg tenker da på de gangene man gad foreta en oppstilling. I den første tiden ankom som oftest en etterforsker til fengslet sammen med den fornærmede, de fikk en slutt tur og viste dem frein til vitnene. Navnet til den siktede ble ved slike konfrontasjoner kunngjort for fornærmede.

De fornærmede som bodde langveise ifra ble oppsøkt av etterforskeren og der forelagt fotografier av de mistenkte Rinnanbanditter, en fremgangsmåte som bød på mange muligheter for en etterforsker av Berg-Olsens legning. En av forsvarerne i Rinnan-

ATLANTERHAVS-

Forts. fra side 1

terrent». Når vi minnes det som hendte under den siste verdenskrig, har vi all grunn til å tenke at fotsporene skremmer. Både England og Frankrike hadde lovet å hjelpe da landet ble oversvømmet av fienden. Men den hjelp som kom fra disse to makter var for intet å regne. De hadde mer enn nok med å sikre sine egne kyster og landområder. Det er ikke usannsynlig at vi vil få oppleve det samme i den kommende krig om den skulle bryte løs. Når fiendens rakettbomber kommer susende ned over deres byer og setter alt i brann, uten at det er mulig å få et effektivt forsvar mot dem, har de annet å gjøre enn å tenke på å forsvare vårt land.

Men om vi forutsetter at våre allierte land virkelig setter noe alvorlig inn på å gi oss hjelp, så må det være innlysende at den hjelp vi kan få av dem ikke på noen måte kan redde landet vårt fra ødeleggelse. Fienden kan sende sine styrbare raketter med atomladninger mot alle våre byer og andre industrisentra og jevne dem med jorden i løpet av en time eller to.

Det må sies at det er det største og mest skjebnesvangre feilgrep som er blitt gjort i norsk politikk da storting og regjering vedtok tilslutning til NATO. For nå vet vi med full visshet at vårt land ikke kan unngå verdensbrann om den kommer. Om vi hadde fulgt Sveriges eksempel og ikke brutt med vår gamle nøytralitetslinje, ville vi hatt

DEN FORHÅNDSDØMTE

Forts. fra side 1

mord hviler over det. To nye planeter forstyrre folkets søvn. Sputnikene raser rundt jorden. Vi er kanskje veiet og funnet for lette, for den videre utvikling. Kirken påstår at Jesus skal komme tilbake for å dømme levende og døde. Hva skal han da gjøre med et folk, som allerede har dømt seg selv?

Man tok livet av Quisling, som muligens klarere enn noen annen i «Russland og Vi» har redegjort for kommunismens vesen. Ikke i relasjon til nye bilmodeller eller vaske-maskiner, men til den nordiske ide.

4.

Quisling påpekte at den nåværende statsform ikke kunne verge seg mot kommunismen, og at kapitalismen bare var en tvilling av marxismen. Derfor søkte han å legge til rette grunnlaget for en bedre orden i sitt program for Nasjonal Samling, og en plan for en ny ordening av Europa (Europapakten). Hans nasjonale program er delvis tatt opp av Arbeiderpartiet om enn i forfuskert form og uten menn med idealer til å føre det igjen?

Den europeiske samling blir vi tvunget inn i, gjennom NATO, om vi vil eller ikke.

Man har gjort navnet Quisling til et symbol på alt nederdrett og gitt Barabas fri. Quislings ideer seirer nå etterhvert i hele den vestlige sivilisasjon, hvis denne ønsker å leve videre.

Nordmennene blir ført bak

POLITISKE —

Forts. fra side 1

godt for å tåle synet av NS-folk i sin alminnelighet og disse i særdeleshet. Men det fikk da passere, hvis hver enkelt skriftlig ga tilkjenne at han virkelig var en sau, hvilket ellers formentlig hadde fortont seg noe tvilsomt.

Enfoldige som vi er, trodde, vi til å begynne med at vi her endelig sto overfor et tilfelle av den store humor i politikkens — så å si en liten Mark Twain på politisk sauesanking i Norge.

Men nei. Vi tok feil. Det var ramme alvor! Men vi påberoper oss formildende omstendigheter, når vi var så sene i tankegangen. De alvorets kledebon, som, uvisst av hvilken grunn — tillegges spesielt tillitvekkende egen-skaper i dette land og utelukker enhver mulighet og form for humor, nemlig den store svarte hatten og kalosjene, de mangler denne gang.

Til slutt gikk det en prås opp for oss. Logikken, en slik må jo forutsettes å ligge bak, måtte være den, at når en bortkommen sau melder seg ved rikets port med en slik åndelig selvangivelse som av Ole R. forlangt, så drukner han som salig landstrykeren i «et hav av sau», ukjentlig endog for overfølsomme medlemmer av sekten «De siste dagers gode nordmenn».

Snakk om gutt som kan løse gordiske knuter på fiffig måte. Det er ingen som tar innersvingen på n'Ole R. der.

Ærbødigst

Lucifer.

le sulte ut sivilbefolkningen, tradisjonen tro fra den gang «engelske kryssere stengte hver havn». Det var nær de hadde tapt den 1. verdenskrig, England hadde mat igjen for 6 uker fortalte engelskmenn meg. Men «den norske flåte reddet oss», sa de.

Menneskene har ingen grunn til å beklage seg over Hitler, de har selv skapt ham ved en Versaillesfred! Og så, dette med jødene, ja det er grusomt, men har ikke andre vært på høyde?

Ekteparet Feldman ble myrdet og røvet og morderne gikk praktisk talt fri, så vi har ikke noe vi skulle ha sagt. Jeg er ingen jødehater, tvertimot, jeg har vært meget sammen med jøder, og fått «fanteord» for det. Min nærmeste nabo er jøde, og jeg gikk i forbønn for ham hos sikkerhetspolitiet. Han ble arrestert som statsløs, men led ingen nød, ble meget pent behandlet og fikk 12 000 i erstatning!

Der sto med ganske små bokstaver i pressen, at engelskmennene utslettet en hel landsby ute i Malaya? 10 000 mennesker, fordi de infødte hadde drept endel engelskmenn, ganske få! —

«UNDER EN —»

Forts. fra side 3

skapt nye sjansar for omvurderingar, han har prøvt ei moralsk vurdering på grunnlag av ein ikkje like moralsk bakgrunn, og han innbyr oss til medvurdering. På nye er han stormaren som sær vindö. I dei nærmaste månadene vil ein få ein tømme av

bli truet dersom sannheten kom for en dag, bestemte han at kassene skulle oppbevares skjult inntil minst tre måneder etter hans død. Han døde i Sveits i juli i år.

Direktør C. Easton Rothwell ved Hoover-instituttet opplyser at fem av kassene er åpnet og er blitt gjenstand for en rask gjennomgåelse.

De inneholdt i første rekke fyldige opplysninger om russiske revolusjonæres virksomhet i Vest-Europa.

«Dette er det eneste russiske politi-arkiv av betydning som nu står til disposisjon for forskere utenfor Sovjet-Unionen.

Han fortalte at arkivene bl. a. inneholder opplysninger om Trotskij, Molotov og marskalk Pilsudskij og at man også venter å finne materiale om Lenin, Stalin og flere andre revolusjonsledere.

Paris-arkivene gir nu anledning til å granske enkeltheter omkring andre revolusjonære partier, som de sosialrevolusjonære, men-sjevikene m. fl.

Mange av arkivene inneholder flere bilder av kjente revolusjonære. Trotskij som på den tiden var ca. 25 år, er avbildet med et så bustet hår at han lett kunne tas for en kvinne.

Flere av de mest kjente ledere er i arkivet oppført under pseudonym. Molotov fremtrer således under navnet Skriabin og Trotskij blir kalt Bronstein.

ETTERFORSKNING

(Forts. fra s. 1).

handlingen foregikk. Riktig nok fastholdt ikke herr Mikkelhaug denne politiforklaringen i retten, — ved hjelp av etterforsker Berg-Olsen fikk han sjaltet ut de som det helt sikkert ikke var sjangse på å få dømt. Dette foregikk på den måte at herrene Berg-Olsen og Mikkelhaug før Mikkelhaug skulle avgi sitt vitnetprov kom inn i retts-salen i lunchpausen, mens publikum og dommere var ute, og de tiltalte ble foret. Og der sto disse 2 og beskuet de 30 tiltalte med nummerskilt på brystet mens Berg-Olsen pekte ut og orienterte vitnet Arne Mikkelhaug. Dette var konfrontasjonen. Mikkelhaugs rettslige forklaring hadde av den grunn ingen likhet med politiforklaringen, det store antall torturister ble redusert til 2—3 mann hvorav henrettede Harald Grøtte var en. Han kunne ikke bevise at han var på østfronten og sloss mot demokratiet på det tidspunkt da

Mikkelhaug ble mishandlet i Trondheim. Man kan ikke bevise noe når man står der i bukse og skjorte. Grøttes forsvarer var selvsagt ikke forpliktet til å drive etterforskning. Rent bortsett fra at han neppe trodde på ham. Man tror ikke på en landssviker når fornærmede er en god nordmann. En helt. —

Etterforskning i Rinnansaken var tilfeldig, mangelfull og tildels lovstridig. I en sak av slik natur måtte hovedvekten nødvendigvis ligge på konfrontasjonene. Av de utallige konfrontasjoner som ble foretatt av sakens faste etterforskere kjenner jeg til en eneste en hvor det var tilløp til lovlig het idet der blant de oppstilte menn også deltok andre mulige mistenkte. Denne konfrontasjonen bevarte imidlertid denne lovligheten sin bare inntil etterforskeren Berg-Olsen ankom med fornærmede i saken, fiskeren Aksel Bang-Martinsen som er omtalt i Lyngs bok. Bang-Martinsen var av en eller annen grunn gått i bak-las for aktoraget og kunne ikke gjenkjenne en eneste av

De fornærmede som bodde langveis ifra ble oppsøkt av etterforskeren og der forelagt fotografier av de mistenkte Rinnanbanditter, en fremgangsmåte som bød på mange muligheter for en etterforsker av Berg-Olsens legning. En av forsvarerne i Rinnansaken spurte i sin prosedyre hviiken fremgangsmåte som var benyttet under slik etterforskning. Han spurte hvor mange fotografier disse vitner var forelagt: om det var 1 — 10 eller 100. Han fikk aldri svar på det. Men han fikk noen blikk som spurte om han hadde misforstått sin oppgave.

Vi vet at vitner i sjeldneste tilfelle går tilbake på noe hvis de først har plukket ut en misded. Vi vet at vitner kan ta feil. I landssviksaker måtte tiltalte for å slippe unna en feilaktig domsavgjørelse føre et urokkelig bevis for sin uskyld når påstand sto mot påstand. Den tvilen som ifølge strafferetten bør komme tiltalte tilgode var i Rinnansaken satt tilside til fordel for en praksis som lignet på den som brukes i det store folkedemokrati i øst, vår tapre allierte. —

Ifølge loven skal det ved konfrontasjoner være minst 3 utenforstående oppstilt på hver mistenkt. I Rinnansaken skjøv man glatt vekk dette påbud tilside. De fornærmede var ikke noe større i valgets kval under etterforsker Hartvig Berg-Olsens kyndige veiledning.

Per Wiik.

Man blir snart ferdig med eksamen over seg selv.

Mauritz Hansen.

Målet for personlighetens virke er dog å stå selvstendig sand og fri.

re lengrep som er blitt gjort i norsk politikk da storting og regjering vedtok tilslutning til NATO. For nå vet vi med full visshet at vårt land ikke kan unngå verdensbrann om den kommer. Om vi hadde fulgt Sveriges eksempel og ikke brutt med vår gamle nøytralitetslinje, ville vi hatt en sjangse til ikke å komme med i den krig som truer verden. Det er grunn til å anta at fienden ikke ville ha noen vesentlig interesse av å besette Nord-Norge for å få baser til utskytning av raketter. Forholdene er blitt ganske annerledes nå enn under den forrige verdenskrig. Fienden kan fra sine egne baser sende sine raketter med de dødbringende våpen til hvilket som helst land, endog til det fjerne U.S.A.

Når det gjelder å finne de beste garantier for at vårt folk skal unngå å få landet ødelagt i de ragnarokk som truer, er det også et annet hensyn som ikke bør forbigås. Det er det hensyn at folket vil være et kristent folk. Det burde da være en selvfølge at det spørsmål om hvor vidt krig og forberedelse til krig stemmer med den kristne religion slik som Kristus selv har lært oss i sitt ord. Allerede i den gamle pakts tid hører vi ord som f. disse: I skal ikke mere lære å føre krig. Men det er særlig Kristus som har talt ord som ikke på noen måte kan forlikkes med krig og opplæring til krig. Det kan nevnes ord som eks.: I skal ikke sette eder imot det onde. I skal elske eders fiende. Vi kan umulig tenke oss at han har behag i eller godkjenner det massemyrderi som følger med en hver krig. Vi har lov til å tro fullt og fast at det folk som vil avstå fra all våpenmakt og følge fredsfyrstens spor kan aldri gå til grunne.

Eystein Poulsen.

TO, om vi vil eller ikke. Man har gjort navnet Quisling til et symbol på alt nedverdrett og gitt Barabas fri. Quislings ideer seirer nå etterhvert i hele den vestlige sivilisasjon, hvis denne ønsker å leve videre.

Nordmennene blir ført bak lyset, det kan der heller ikke herske tvil om, hvor det gjelder Quisling. Det vil nok komme til å gå opp for dem, muligens om ikke lenge. Mange av de menn som Stalin lot henrette har fått sin oppreisning. Vi som hadde den ære i en mildere grad, å bli straffet for vårt samarbeid med Quisling kan bære hodet høyt. Det er bedre å være uskyldig dømt enn å være skyldig og vente på dommen.

5.

Guds mølle maler langsomt, men den maler dog. Snart knuses våre anstøtsstener til støv.

Var det ikke noe å tenke på for Kong Olav V, å hedre sin fars minne, ved å skaffe oss oppreisning for den urett vi led under hans fars styre.

De skyldige flokket seg om Haakons kiste som et symbol, og alle gamle løgne ble frisket opp. Det var trist for en konge å få et slikt følge. Det virket på oss som en narredans bak en kiste.

Tiden skulle nå være inne til en oppklaring. Sputnikene har ringt for 2. gang. Snart er det gode skotøy borte og folket trækker på torner.

H. F. K.

Slå aldri av på det som er godt og rent, ikke for noen pris. Det er så feigt, og en angreter det så forferdelig.

Björnson.

Lide, tåle, tie, når det gjelder noe personlig. Lide, men ikke tåle, ikke tie, når det gjelder ideen.

Camilla Collett.

lemmer av sekten «De siste dagens gode nordmenn».

Snakk om gutt som kan løse gordiske knuter på fiffig måte. Det er ingen som tar innersvingen på n'Ole R. der.

Ærbødigst

Lucifer.

Trygve Gundersen skriver til oss

Jeg kom til å tenke på disse bokanmelderne, f. eks. Gisvold og Beinset m. fl. som skriver ut fra hat og gjengjeldelse? i motsetning til de andre. F. eks. Bonnevie, Brøgger, som er relativt upartiske og mennesker.

Vi har nå fått «lov» på en, som skal holde foredrag i Studentersamfundet, en Bullock. Men er denne mann, likeledes Lord Russel de rette menn til å kritisere Hitler? Russel og Liverpool kunne bare snu seg rundt og se over til Eire. Dette folk som ble terrorisert av engelskmennene værre enn noen andre. De fikk lov til å bygge hus med vinduer vendt mot syd! Tusenvis ble myrdet og terrorisert, pint tildøde. Er det for å dekke

over disse misgjerninger at de to kommer hit og forteller om Hitler. Cypros, Mau Mau. Borerkrigen, den grusomste i verdenshistorien? Overfallet på Sudaneserne, hvor de meiet ned 32 000 som kom mot dem med pil og bue, i slaget ved Omdurman.

«Nasjonalsosialist eller ikke, det er fabelaktig hva denne mann har kunnet bygge opp, og det er hans fortjeneste», sa normenn til meg i Berlin i 1940 og det var de som ikke var nasjonalsosialister! Jeg var i Berlin i 1921 og så denne elendighet, utsultede kvinner og barn, en svinsk behandling av engelskmennene, som skul-

skapt nye sjansar for omvurderingar, han har prøvt ei moralsk vurdering på grunnlag av ein ikkje like moralsk bakgrunn, og han innbyr oss til medvurdering. På nye er han stormaren som sør vindö. I dei nærmaste månadene vil ein få ein tønne av av hausten.

Bjørneboe tar hardt på sjølve rettsoppgjæret. Dei to store motpolane her er advokat Wastrup (lett atkjennande som ein av dei viktigste statsadvokatene etter krigen) som ogso spelar ein stor rolle i romanen, og Catos ungdomsvenn Jan. Den radikale motstandsmannen Jan utviklar seg til å verta ein av dei sterkaste motstandarane av rettsoppgjæret etter krigen... Men prøv berre ikkje å taka Bjørneboe. Han har tydeleg vist i ord og handling at han har sitt på det turre. Det er meiningane og metodane det vil måttå koma til å stå strid om...

Med sine fortrinn og manglar vert det visselig årets norske roman. Det hjelper ikkje at han har vore frekk nok til å tråkka visse presseorgan og folk på tærne.

(Forts.).

Magne Kåre Lønning.

FOLK OG LAND

Redaktør og utgiver:
JOHANNES KRINGLEBOTN
Ekspedisjon og kasse:
Kierschowsgt. 5, Oslo
Telefon 37 76 96
Boks 3214

Abonnementspriser:
Kr. 25,- pr. år, kr. 12,50
pr. halvår. Sverige og
Danmark: kr. 29,00 pr.
år, kr. 14,50 pr. halvår.
Utlandet for øvrig: kr.
33,00 pr. år, kr. 16,50 pr.
halvår. I nøytralt om-
slag kr. 35,00 pr. år, kr.
17,50 pr. halvår.
Løssalg 65 øre

Annonsepris:
32 øre pr. millimeter
over en spalte.
Bruk postgiror. 16450.
Sambandstrykkeriet
Oslo